

Færger i fokus

Henriette Spandet Jensen, Fejø, og Ole Odsgaard, Omø, som ses her på billedet, sørgede for sammen med Lone Nielsen, Sejerø, og Jørgen Overgaard, Hjarnø, at en debat om Ø-sammenslutningens færgopolitik blev skudt i gang

På årets repræsentantskabsmøde i november handlede debatten især om færger, men også ø-skoler og bosætningsarbejde var blandt de mange emner

Op til repræsentantskabsmødet havde en lille arbejdsgruppe researchet på fægeområdet og forberedt et diskussionsoplæg om nye måder at tænke færge-service på. Jørgen Overgaard fra Hjarnø havde prøvet at danne sig et overblik over fartplaner, fragtpriiser, bilpriser og meget andet, og måtte konstatere, at praktisk talt hvert færgeselskab har sin egen politik på det område. Det er ikke muligt at konstatere en fælles standard.

Henriette Spandet Jensen fra Fejø holdt et oplæg, hvor en af

idéerne var, at både biltransport og godstransport for fastboende burde gøres gratis. Evt. i en forsøgsperiode, og måske som et led i forsøget, på udvalgte øer. For færgedgiften kan opfattes som en særskat, der pålægges de borgere, der har valgt at bo på en ø. Og ved at fjerne disse udgifter kunne man give bedre konkurrencevilkår for erhvervslivet på øerne, styrke bosætningen og sikre en friere adgang til basale serviceydelser.

Det var et oplæg, der skabte en livlig debat. Der blev påpeget, at fri biltransport kunne give kapacitetsproblemer på færgerne og sætte gang i yderligere handel på fastlandet til skade for øens købmand. Den fri godstransport var der lidt mere enighed om. Det var

svært at drage en konklusion på debatten, men der var overvejende stemning blandt deltagerne for, at fragtpriiserne burde nedsættes eller helt bortfalde.

På andendagen af repræsentantskabsmødet fortsatte færgediskussionen i grupper, men også ø-skoleproblematik og bosætning var temaer for nogle af grupperne. Og repræsentantskabsmødet endte med at takke færgearbejdsgruppen for deres arbejde, og de blev bedt om at arbejde videre med de mange nye synspunkter og fremlægge et forslag på en ny færgopolitik til vedtagelse på næste generalforsamling

Claus Jensen

Tusmørketid

*Kommentar af
Henry Larsen*

Løvtræerne har suget det grønne ud af bladene og en gang nattefrost fik dem til at løsne sig og falde til jorden. De rasler nu rundt om hushjørnerne, alt efter efterårsstormenes forogdt-befindende. På øer med lavtliggende områder følger man, med nogen uro i sindet, stormene og det dermed følgende højvande nøje. Sidste års stormflod er tæt i erindringen. Når man ser bort fra denne alvorlige side, er storm og høje bølger en del af oplevelsen ved at være øbo hele året. Man oplever, hvordan kysten gang på gang ændrer sig, så man igen kan finde nye forsteninger, rav og andet spændende. At man i tilgift kan se mange eksempler på, hvad

plastindustrien kan præstere er knap så interessant. Sommerens ynglefugle er for længst trukket til varmere himmelstrøg. I stedet er andre kommet til. I luften svæver rovfugle på udgik efter mus og andet småkravl.

På markerne høster jægerne af naturens overflod. Duer, fasaner, harer m.m. betyder en dejlig variation i menuen. Er udbyttet magert giver traveturen i den friske luft belønning i form af en god appetit. Jagt og fiskeri har altid været en del af tilværelsen – og en del af livsgrundlaget for beboerne på småøerne. Men, som så meget andet, har jagttraditioner også ændret sig. Det er blevet mere almindeligt at drive herregårdsjagt på småøer. Weekend efter weekend, jagtsæsonen igennem, kommer de grønklædte drenge med færgen. En ti-femten mand vader ud over et lille areal og skyder på alt, hvad der rører sig. Jeg ved godt, det nu om dage kan være svært for store drenge at få afløb for deres energi og eventyrlyst. Amerika er opdaget og Mount Everest er overrendt fra alle sider. Men nogen burde måske lige tænke over om man ikke er godt på vej til at skyde sig selv i foden? Om ikke

den form for jagt netop er ammunition til dem, der vil forbyde jagt?

Herude, langt fra langt fra alting, er fryseren eller rettere fryserne nu propfyldt med grønsager, frugt og kød. Der er samlet vinterforråd. Det er en helt anden livsstil end byboens, hvor der måske ligger en enkelt snaps i køleskabets frostboks og keder sig. Her er ikke noget med at vælge en nem aftensmad i supermarkedet på vej hjem fra arbejdet og putte den i microovnen, eller måske bestille en pizza. Nej, det foregår på den gammeldags facon. Og det er vel i grunden ikke så galt – siger ham, der ikke selv står for madlavningen.

Duften af småkager breder sig fra køkkenet. Der tænkes på gløgg, på gaver, nisser, gran og anden julepynt. Den tid er forbi, hvor mor sad ved rokken og far snittede træsleve med en lommekniv, medens bedstemor læste højt, og børnene faldt i søvn til kakkelovnens buldren. Og dog. Selvom meget er forandret og TV bringer megen forstyrrelse ind i tilværelsen, kommer sindet alligevel stadig i en særlig stemning her ind under jul, hvor mørket fylder en stor del af døgnet. Der tænkes lidt mere på familie og på hygge. Man skriver til, og får julehilsener fra, familie og venner. Menneskene i alle kulturer, i alle folkeslag, har til alle tider haft behov for højtider. Det er sundt for sjæl og legeme at få tankerne væk fra dagligdagen. I vores fædreland er julebudskabet en opfordring til fred og fordragelighed mennesker imellem. Det har øboere også godt af at tænke lidt over.

Glædelig Jul og Godt Nytår!

Færge-driften til Avernakø/Lyø i problemer

Den gamle færge til Avernakø/Lyø går jævnlige i stykker, og har i lang tid været til reparation. Den gamle færge, Omø Sund, har været sat ind, men den har haft svært ved at lægge til på Avernakø, når vinden er stærk. Så der har været dage, hvor øen kun har været besejlet enkelte gange til stor ulempe for pendlere, købmand, besøgende håndværkere og for dem, der skal have eks. slagtedyr af øen.

cj

Dronning Margrethe og Prins Henrik besøger Skarø

Til september i 2008 får Skarø fint besøg. For første gang siden 1920'erne, hvor Christian d. 10 besøgte Skarø, så får de 36 beboere besøg af landets statsoverhoved. Dermed er et gammelt ønske opfyldt, idét den lokale beboerforening gennem de sidste 4-5 år har inviteret Majestæten og Hans Kongelige Højhed Prinsen til at besøge den lille ø. Beboerformand Bjarne Madsen er glædeligt overrasket over at besøget kommer i stand og nu skal øens beboere så i gang med at lægge et program for det fine besøg. Og mon ikke det bliver til en smagsprøve på den lokale Skarø is.

cj

Fejøl Retreat, stilhed og nærvær.
www.kroppenssprog.dk

Regioner kan støtte virksomheder på småøerne

Virksomheder på de 27 småøer har særlig gode muligheder for at få støtte til nye investeringer og til udviklingsarbejde

Det er regionerne, som via EU's Regionalfond kan give direkte tilskud til virksomheder på småøerne og på Læsø, Ærø, Langeland, Lolland, Samsø og Bornholm.

Andre steder i landet kan Regionalfondens penge kun gå til mere „kollektive“ opgaver som rådgivning, netværk og service, som er rettet mod flere virksomheder i regionen. Disse ordninger kan vi også søge på småøerne, og her kan man få helt op til 100 pct. tilskud.

Men på øerne er der den særlige mulighed, at også de enkelte virksomheder kan få 30 pct. støtte til investeringer i udstyr og bygninger. Når det gælder konsulentbistand til udviklingsarbejde i virksomhederne er støttesatsen 50 pct.

Det er dog op til den enkelte region, om man vil bruge denne mulighed for at give øernes virksomheder en hjælpende hånd. Foreløbig har vi positive tilkendegivelser fra Region Syddanmark og Region Sjælland.

Mest for store projekter

Det skal typisk være projekter af en vis størrelse, når man søger regionerne om erhvervsstøtte. Det kræver lidt administration, og f.eks. er ansøgningskemaet noget omfangsrigt. Men nogle af regionerne er nu gode til at rådgive om ansøgningsproceduren.

Man skal også være opmærksom på, at regionerne vurderer ansøgningerne ud fra temaer, som de hver især har lagt fast. F.eks. har Region Syddanmark lige nu fokus på „Oplevelsesøkonomi“, og Region Sjælland lægger meget vægt på temaet „Vedvarende energi“.

Ansøgningerne skal sendes det regionale vækstforum, som er et erhvervspolitisk udvalg i regionerne, og som står for den endelige vurdering af projekterne.

Hjælp fra aktionsgruppen

Når man vil vide mere om mulighederne skal man typisk have fat på regionens afdeling for regional udvikling – og sige, at det handler om erhvervsudvikling og regional støtte. Man kan finde vej til regionerne på www.regioner.dk. Regionalfondens er beskrevet på www.regionalt.dk. Man kan også kontakte Småøernes Aktionsgruppe, hvis man vil drøfte mulighederne for at få støtte fra regionerne. Vi har ikke noget med den regionale støtte at gøre. Men vi har kontakt med regionerne, og ved f.eks.

ofte, hvem man i regionerne præcis skal henvende sig til. Du kan kontakte aktionsgruppens koordinator, Morten Priesholm på tlf. 38 33 00 67 eller mp@aktionsgruppe.dk.

Morten Priesholm

*

Hjortøboere får drikkevandsledning

Efter en analyse af drikkevandet på Hjortø for seks år siden fastslog, at det indeholdt bl.a. for meget nitrat og coli i vandet, så skal der nu etableres en havledning med drikkevand fra Drejød til Hjortø's 14 husstande og til den mindre ø Hjelmhoveds to husstande. Det vil koste Svendborg Vand A/S 7 mio. kr. at lave havledningen, og der vil blive sendt en regning på 28.000 kr. videre til husstandene på de små øer.

cj

DE SEJLENDE MALERE

Fra maj 2008 sejler vi til din ø. Vi tilbyder udførelse af malerarbejde – inde og ude – nyt som gammelt. Er vant med mange forskellige opgaver for private, firmaer såvel som offentlige institutioner som børnehaver, skole, præstegård, plejehjem osv. Økonomisk fordelagtigt for dig – ingen udgift til færgeoverfart og overnatning. Tag kontakt til Malermester Henrik Sørensen i god tid på 40 55 67 44.

Malermester Henrik Sørensen er medlem af
Danske Malermestres Garantiordning

Valg på de små øer

En gammel kliché lyder, at de små øer har en masse tilfælles, men alligevel er meget forskellige. Hvordan øboere stemte ved folketingsvalget i november kan ses i det nedenstående, og der er da også masser af forskelligheder at fordybe sig i.

Nu skal man jo ikke lægge for meget i den slags data, men interessant kan det være at se, hvor forskelligt folk stemmer. På nogen øer stemmer man måske især på en stærk lokal kandidat frem for på partiet, på andre øer er nogle partier måske traditionelt stærke. Og på øer præget af tilflyttere ligner stemmefordelingen måske mere den man finder i de større byer.

Venstre stærk på øerne

20 af de 27 småøer har eget valgsted,

og Danmarks mindste valgsted finder man på Baagø. Her er 32 stemmeberettigede øboere, og på Baagø kan de bryste sig af at have en stemmeprocent på 100. Og på Baagø og Mandø nyder Anders Fogh Rasmussen en nærmest ubetinget tillid, da Venstre ville kunne danne regering alene, hvis stemmefordelingen så sådan ud på landsplan. Men Venstre har også stærke bastioner på mange af de andre øer, f.eks. Fur og Lyø.

Villy statsminister på Strynø og Pia på Agersø

Mens Aarø, Baagø og Mandø kun i meget ringe grad har ladet sig forføre af SF, så er SF på Strynø det suverænt største parti. Her ville Villy Søvndal kunne sætte sig i statsministerstolen med støtte fra Socialdemokraterne og

Enhedslisten i et rent rødt flertal.

Et parti som Ny Alliance, der ellers har fået etiketten „storby-parti“ for de velhavende, får et godt valg på en lille håndfuld af øerne, især på Anholt og Strynø. Og folketingets mindste parti, Enhedslisten, er store på øer som Anholt, Avernakø og Strynø. Hvis det stod til Fur og Sejerø, så var Kristendemokraterne kommet i Folketinget. Og Dansk Folkeparti er det største parti på de to sjællandske øer, Agersø og Omø. På Tunø sniger Socialdemokratiet sig lige nøjagtig forbi de andre partier, og er som det eneste sted det største parti her.

Og sådan kan man blev ved med at fordybe sig i detaljer, læs selv mere i tabellerne og sammenlign med den nationale stemmefordeling.

Claus Jensen

Valg på de små øer, data

Liste A: Socialdemokratiet **Liste C:** Det Konservative Folkeparti **Liste K:** Kristendemokraterne **Liste V:** Venstre **Liste Ø:** Enhedslisten
Liste B: Det Radikale Venstre **Liste F:** SF – Socialistisk Folkeparti **Liste O:** Dansk Folkeparti **Liste Y:** Ny Alliance **Liste UP:** Udenfor partierne

Aarø								
Antal stemmeberettigede: 138					Stemmeprocent: 84,1%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
15,8%	3,5%	4,4%	6,1%	0,0%	27,2%	37,7%	2,6%	2,6%

Agersø								
Antal stemmeberettigede: 187					Stemmeprocent: 86,6%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
22,5%	3,8%	7,5%	10,6%	0,6%	27,5%	25,0%	1,3%	1,3%

Anholt								
Antal stemmeberettigede: 133					Stemmeprocent: 88,0%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
21,6%	3,4%	6,9%	14,7%	0,0%	10,3%	23,3%	9,5%	10,3%

Askø								
Antal stemmeberettigede: 54					Stemmeprocent: 85,2%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
17,4%	10,9%	0,0%	13,0%	0,0%	19,6%	34,8%	0,0%	4,3%

Avernakø								
Antal stemmeberettigede: 88					Stemmeprocent: 93,2%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
9,8%	6,1%	9,8%	13,4%	0,0%	14,6%	29,3%	4,9%	12,2%

Baagø								
Antal stemmeberettigede: 32					Stemmeprocent: 100%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
18,8%	3,1%	0,0%	3,1%	0,0%	12,5%	59,4%	3,1%	0,0%

Drejø								
Antal stemmeberettigede: 62					Stemmeprocent: 83,9%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
15,4%	7,7%	17,3%	19,2%	0,0%	13,5%	26,9%	0,0%	0,0%

Endelave								
Antal stemmeberettigede: 143					Stemmeprocent: 87,4%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
25,2%	4,9%	7,3%	12,2%	0,8%	8,9%	31,7%	3,3%	5,7%

Fejø								
Antal stemmeberettigede: 474					Stemmeprocent: 84,8%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
18,5%	3,8%	4,5%	21,1%	0,0%	19,5%	27,8%	2,3%	2,5%

Femø								
Antal stemmeberettigede: 131					Stemmeprocent: 88,5%			
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø
18,3%	2,6%	7,8%	15,7%	0,0%	16,5%	34,8%	1,7%	2,6%

Fur									
Antal stemmeberettigede: 691					Stemmeprocent: 87,8%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
14,8%	6,0%	6,1%	9,6%	5,8%	13,5%	42,0%	0,7%	1,5%	

Ljø									
Antal stemmeberettigede: 97					Stemmeprocent: 84,5%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
12,2%	4,9%	13,4%	11,0%	0,0%	11,0%	45,1%	1,2%	1,2%	

Omø									
Antal stemmeberettigede: 150					Stemmeprocent: 89,3%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
21,6%	1,5%	3,0%	16,4%	0,0%	26,9%	20,9%	4,5%	5,2%	

Sejro									
Antal stemmeberettigede: 337					Stemmeprocent: 89,6%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
23,3%	7,7%	4,3%	11,7%	2,0%	22,7%	24,3%	2,3%	1,7%	

Tuno									
Antal stemmeberettigede: 100					Stemmeprocent: 91,0%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
25,3%	6,6%	13,2%	12,1%	0,0%	12,1%	24,2%	3,3%	3,3%	

Danmark, i alt:									
Antal stemmeberettigede: 4.022.849					Stemmeprocent: 86,6%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	UP
25,5%	5,1%	10,4%	13,0%	0,9%	13,9%	26,2%	2,8%	2,2%	-

Hjarno									
Antal stemmeberettigede: 96					Stemmeprocent: 90,6%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
17,2%	5,7%	8,0%	21,8%	0,0%	6,9%	35,6%	2,3%	2,3%	

Mandø									
Antal stemmeberettigede: 39					Stemmeprocent: 76,9%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
10,3%	10,3%	3,4%	3,4%	0,0%	17,2%	55,2%	0,0%	0,0%	

Orø									
Antal stemmeberettigede: 722					Stemmeprocent: 89,6%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
24,1%	2,8%	3,6%	18,0%	0,3%	21,2%	26,0%	1,4%	2,6%	

Strynø									
Antal stemmeberettigede: 155					Stemmeprocent: 92,3%				
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	
22,1%	2,9%	5,0%	25,7%	0,0%	9,3%	16,4%	7,9%	10,7%	

Venø										
Antal stemmeberettigede: 154					Stemmeprocent: 94,8%					
A	B	C	F	K	O	V	Y	Ø	UP	
16,4%	5,5%	6,8%	19,9%	1,4%	7,5%	36,3%	4,8%	0,7%	0,7%	

Kilde: www.kmdvalg.dk og www.im.dk

Nye og kendte ansigter i Folketingets Ø-kontaktudvalg

Efter det overstående folketingsvalg er Ø-kontaktudvalget blevet sammensat på ny. Således er udvalgets pladser besat:

Preben Rudiengaard (V), formand

John Dyrby Paulsen (S)

Henrik Brodersen (DF)

Kristen Touborg (SF)

Tom Behnke (K)

Bente Dahl (R)

Jørgen Poulsen (NA)

Per Clausen (EL)

Seminar for ø-erhvervsdrivende

I begyndelsen af november var jeg, sammen med Lene Iversen, Endelave og andre 35 andre øboere, på Strynø for at deltage i et seminar for erhvervsdrivende på småøerne. Et spændende og givtigt møde med andre erhvervsdrivende fra de små øer

Baggrunden for seminaret var bl.a. seminaret „En god forretning“ på Orø for 2 år siden. En arbejdsgruppe, som jeg deltog i sammen med 6 andre øboere, havde arbejdet videre på forskellige initiativer gennem det meste af 2007. Seminaret markerede, at to af de delmål som arbejdsgruppen havde sat sig, var nået:

1. At afholde et nyt seminar som: „En god forretning“
2. At lave en hjemmeside, der indeholder et erhvervsregister og et debatforum for erhvervsdrivende. Men mere om det senere.

Vi ankom torsdag aften til det første indlæg, som var med fremtidsforskeren Simon Lyngsøe fra Future Navigator. Simon talte om fremtidens „trends“, og hvordan man på småøerne kunne udnytte disse. Et interessant indlæg med mange spændende vinkler på udviklingen og betydningen for os, og også nogle spændende betragtninger om, hvordan man skiller sig ud i den massive mængde reklame, man udsættes for dagligt.

Efter dette indlæg var der aftensmad, og derefter socialt samvær, hvor vi lærte hinanden at kende.

Man gør ikke noget nyt uden også at begå fejl

Fredag morgen var vi efter morgenmaden på virksomhedsbesøg ved „Øhavets Madhåndværk“, der fremstiller kvalitetssyltetøj. Det var meget spændende at høre John Sørensen fortælle om, hvordan hans familie og han har opdyrket en frugtplantage med solbær, hindbær, stikkelsbær og brombær. Det var også spændende at høre om, hvordan en sømand, som John oprindeligt var, kunne gå i land og starte på noget, som han ikke vidste noget om på forhånd, og så opbygge en god forretning med et meget efterspurgt kvalitetsprodukt. Selvfølgelig gør man ikke det uden også at begå

Hanne Tanvig, fra Center for Skov og Landskab på Københavns Universitet, holdt et spændende oplæg om udviklingsmuligheder i landdistrikterne. Hanne Tanvig er en af de førende landdistriktsforskere og også en god kender af de små øer. Og vanen tro, så forsøgte Hanne Tanvig ikke at foregøgle nogen, at udvikling i landdistrikterne er noget man kommer sovende til.

nogle fejl. John var også rigtig god til at fortælle om de erfaringer, han havde gjort på en god og underholdende måde.

Efter virksomhedsbesøget var det Hanne Tromborg Thaysen, tidligere købmand fra Tunø, der leverede indlægget „Kend dine kunder“. Indlægget handlede om at drive en ø-købmandsforretning i 10 år. Hanne havde mange rigtig gode vinkler på det at drive forretning på en ø. Indlægget var både underholdende og lærerigt, og der var mange der kunne genkende ting i det, Hanne fortalte.

Coaching og lokale muligheder

Efter frokosten skulle vi prøve noget, der viste sig at blive rigtig spændende.

Det syntes jeg i alle fald. Psykologen Lotte Lykke Frederiksen, der driver en Psykologpraksis med Venø som udgangspunkt, gav os en introduktion til begrebet „coaching“. Coaching går kort fortalt ud på „aktiv lytning“, og efter vi var introduceret for de grundlæggende principper, fik vi lov at „øve os“ på hinanden. Det var som sagt vanvittigt spændende.

Vi havde besøg af Hanne Tanvig, seniorrådgiver ved Center for Skov og Landskab på Københavns Universitet, hvis foredrag hed: „Det nye verdensbillede – på en knivsæg mellem lokale muligheder, triumf og fald“. Hanne er måske et af de mennesker i Danmark der har forsket mest i regional udvikling, og hun ved virkelig, hvad

der foregår. Det var et meget spændende og tankevækkende foredrag.

Ny erhvervsforening stiftet

Da dette var overstået, var der et kort „reklame-indslag“ for Småøernes Aktionsgruppe v/ Claus Jensen fra sekretariatet, og derefter var det min tur til at præsentere hjemmesiden: www.smaoernes-erhverv.dk eller www.smaaoeernes-erhverv.dk (for dem der ikke forstår æøå). På denne hjemmeside finder man det førnævnte erhvervsregister og debatforum.

Så skulle vi til noget krævende. Hvis man skal kunne forsætte arbejdet for erhvervslivet på småøerne, er det nødvendigt at forankre dette i en eller anden for organisation. Derfor blev der afholdt stiftende generalforsamling i en ny forening: „Småøernes Erhvervs udviklingscenter“. Der var dog meget kort tid, og mange synspunkter, så generalforsamlingen blev suspenderet, og genoptaget efter middagen, men mundede ud i stiftelse af foreningen, der vil videreføre det arbejde, som den lille arbejdsgruppe havde begyndt.

Vi afsluttede med „socialt samvær“, som jo altid er hyggeligt og muntert, når øboere mødes. Der blev gjort mange nye bekendtskaber, og diskuteres mange spændende emner. Jeg er overbevist om, at den slags seminarer hjælper med til at gøre det at drive erhverv på en småø både mere spændende og givtigt. De netværk der bliver dannet, og de erfaringer der udveksles, hjælper os til at skabe og videreudvikle „En god forretning“.

Lars P. Møller, Endelave

Det får kommuner med øer i ø-relateret tilskud

I tabellen herunder kan ses tilskuddene til kommuner med øer efter de er omlagt til generelle tilskud. Søjlen „Driftstilskud“ udgør det tilskud, som før kommunalreformen blev givet som et øremærket tilskud af amt og stat til driften af færger.

Og i søjlen „Investeringsstilskud“ ses det årlige beløb som gives til kom-

munerne, og som de så, lidt populært sagt, selv forventes at spare op af til fremtidige investeringer i nye færges. Før blev støtten givet, når man stod overfor en konkret investering. Udover et grundbeløb, så fordeles investeringsstilskuddet efter parametre som befolkningstal, sejltid og øens areal.

Den tredje søjle „Særtilskud“ er

der kun seks kommuner der får. Det er det tilskud, der før kommunalreformen gik til særlig økonomisk trængte kommuner med øer. Det var Bjergsted, Skælskør, Ravnsborg, Faaborg, Rudkøbing og Sundsøre kommuner. Og det tilskud er altså fulgt med over i de ny større kommuner.

Claus Jensen

Samlet fordeling af generelt tilskud

Kommuner	Øer	Driftstilskud	Investeringsstilskud	Særtilskud	I alt
Kalundborg	Sejersø/Nekseø	4.775.947	1.730.148	2.383.164	8.889.259
Holbæk	Ørø	2.135.084	1.666.503	0	3.801.587
Slagelse	Agersø/Ømø	4.562.670	1.669.406	1.481.760	7.713.836
Lolland	Askø/Fejø/Femø	8.442.052	2.635.156	3.111.696	14.188.904
Assens	Baagø	1.176.412	322.004	0	1.498.416
Faaborg-Midtfyn	Lysø/Avernakø/Bjørnø	1.991.410	1.283.262	839.664	4.114.336
Ærø	Birkholm	215.106	428.364	0	643.470
Langeland	Strynø	993.566	812.142	358.092	2.163.801
Svendborg	Skarø/Drejø/Hjortø	2.842.434	1.649.178	0	4.491.611
Haderslev	Aarø	1.171.444	527.528	0	1.698.972
Aabenraa	Barsø	816.312	267.015	0	1.083.328
Esbjerg	Mandø	215.218	0	0	215.218
Horsens	Endelave	5.432.835	1.036.142	0	6.468.977
Hedensted	Hjarnø	867.332	416.492	0	1.283.824
Struer	Venø	1.463.800	586.462	0	2.050.262
Norddjurs	Anholt	2.751.443	2.077.209	0	4.828.652
Odder	Tunø	941.817	802.805	0	1.744.622
Skive	Fur	1.817.091	1.498.704	2.642.472	5.958.268
Aalborg	Egholm	708.926	245.380	0	954.306
Total		43.320.900	19.653.900	10.816.848	73.791.648

Markant forringelse af postservice på øer og i landdistrikter

Fra 2008 er det nye, og ringere, tider, hvad angår postbetjeningen på de små øer. De øer, der især vil mærke det, er de godt 20 øer uden en postbutik. For fra 2008 er det i landdistrikterne, og dermed på øerne, ikke længere muligt at betale regninger, købe porto, og betale pakker pr. efterkrav hos landposten. Frimærker, pakkelabels, og emballage skal fremover købes på internettet, med mindre man vil hive en halv eller hel dag ud af kalenderen for at tage til det nærmeste posthus på fastlandet. For det er et faktum, at det bliver konsekvensen. Og det nærmeste posthus skal du også rejse til, hvis du er så „uheldig“ at modtage en pakke pr. efterkrav. For dit lokale postbud kan ikke længere tage imod penge.

Brug internet eller tag på posthuset

Det er i grunden trist, at god, gammel service er blevet så umoderne! Nogen af os lærer formodentlig at leve med det, vi bruger måske i forvejen internettet til de fleste ting, men der vil være borgere for hvem det vil være et stort tab at miste denne service. Det er ingen hemmelighed, at de ældre borgere er overrepræsenteret på de små øer og i landdistrikter, generelt. Og det er vel også et faktum, at især de ældre borgere har mindst fortrolighed med internet og ny teknologi. Skal den berømte Maren fra kæret på 85 år nu sendes på pc-kursus for at kunne sende breve og pakker til børn og børnebørn, og for at betale sine regninger? Ja, jeg tror ikke, at hjemmehjælperen med sit stopur har tid til at tage på posthuset for den ældre gangbesværede borger. Og skal hver husstand nu anskaffe sig en brev- og pakkevægt eller blot sjusse sig frem, når man køber porto på nettet?

Post Danmark har reelt monopol på øerne

Post Danmark vil sikkert påstå, at behovet for denne service er dalet så meget, at der ikke længere er fornuft i at opretholde den. Men jeg tvivler på, at den analyse holder vand på øerne. Og man vil sikkert påstå, at Post Danmark er i en konkurrence-situa-

tion, hvor det til stadighed gælder om at rationalisere sin drift. Altså!! Det statslige aktieselskab Post Danmark (staten ejer 75% af aktierne) jubler på sin hjemmeside over et rekordstort overskud i 2006 på 892 mio. kr.! Skulle der så ikke være råd til at bibeholde den personlige service? Og det er muligt, at Post Danmark skal leve med konkurrence i de større byer fra eks. CityMail, De Grønne Bude og DHL, men i landdistrikterne er Post Danmark i praksis den eneste aktør. Det bør forpligtige! Og husk på, at Post Danmark stadig har monopol på omdeling af breve under 50 gram.

Det er paradoksalt, at man på den ene side iværksætter div. programmer, der skal støtte udvikling i landdistrikter og på øer, med det formål at gøre livet på landet mere attraktivt og på sigt bæredygtigt, samtidig med at adgangen til offentlig service til stadighed forringes. Det hænger ikke sammen!!!

*Claus Jensen, sekretariatsleder
Sammenslutningen af Danske Småøer*

Service på landet og på øerne

Post Danmark leverer post til døren i alle landets 2,6 mio. husstande seks dage om ugen. Hertil kommer, at vi opretholder et landsdækkende net af posthuse og postbutikker, cirka 900 i alt, så man de allerfleste steder har kort til betjening. Denne landsdækkende service er vigtig for et samfund som det danske, og derfor vil vi fastholde den.

Vi kan imidlertid kun opretholde et højt alment serviceniveau, hvis vi konstant vurderer, om vores metoder og produkter er hensigtsmæssige og rentable. Hvis Post Danmark ikke har et solidt økonomisk grundlag, er vi ikke i stand til at yde den service, som både erhvervsliv og privatkunder forventer. Det kræver, at vi også tænker på, hvordan det går med forretningen.

Det er da også baggrunden for, at man fra 1. januar ikke længere kan foretage betalinger til postbuddet. Betalinger via postbuddet er de seneste

år faldet med ca. 20 pct., så vi nu er nede på 250.000 indbetalingskort, antallet af pakker med postopkrævning er halveret på 10 år, så det svarer til, at hver dansker får en postopkrævning en gang hvert tredje år. I stedet bruger danskerne internet til indkøb og betaling. Den udvikling tager vi nu konsekvensen af, så alle betalinger skal foregå via posthuset eller postbutikken. Det skaber større sikkerhed for vores postbude og det giver bedre udnyttelse af vores ressourcer.

Samtidig har vi gjort postens service mere tilgængelig via andre kanaler. Man kan f.eks. købe frimærker og pakkelabels via postdanmark.dk. Her kan man også finde en lang række praktiske oplysninger, der letter forsendelsen.

Sammenslutningen af Danske Småøer er bekymrede på vegne af de mange ældre, der bor på øerne, og som ifølge sammenslutningen ikke kan bruge pc og internet. Sammenslutningen mener selv, at det drejer sig om op mod 4.000 beboere over 50 år (ud af ca. 5.300), som altså skulle være totalt afhængige af at kunne betale deres regninger til postbuddet, mens de udmærket er i stand til at finde løsninger på alle de øvrige praktiske forhold, der er knyttet til at bo på de mindre øer. Det er nu nok at undervurdere øboerne, både de unge og de ældre.

*Med venlig hilsen Søren Ravn Jensen
Vicedirektør Post Danmark*

Gensvar til Post Danmark

I Post Danmarks vicedirektør Søren Ravn Jensens kommentar til den debat Sammenslutningen af Danske Småøer har startet i medierne, der mere end antyder han, at vi undervurderer borgerne på de små øer. Ganske fikst, men lad os slå fast, at det vi har skrevet og sagt i den forbindelse er at læse på disse sider. Og der mener jeg ikke, at vi giver indtryk af, at vi undervurderer øboere, gamle som unge. Jeg tror snarere, at Post Danmark, og i øvrigt andre servicevirksomheder, undervurderer folks længsel efter en god, personlig service.

I år 2005 konkluderede en undersøgelse foranstaltet af Fyns Amt i 2005, at på trods af et højere aldersgennemsnit på de fynske øer, så var brugen af internet på de fynske øer lig med landsgennemsnittet. Og det er kun glædeligt, at øboere bruger internettet som et værktøj til at ophæve geografiske barrierer, det er det internettet er så godt til. Og man vil formentlig nemt kunne finde øboere på både 60 og 70 år, der er væsentlig skarpere til at bruge IT end undertegnede er. Men, Søren Ravn Jensen, jeg bor på en af de små øer, og jeg ved, at der er borgere, yngre som ældre, der ikke er fortrolige med den ny teknologi. Og nok især de ældre borgere. Det er dem man lader i stikken! Tag en ø, som Femø, hvor aldersgruppen „67 år og derover“ udgør over 40% af befolkningen,

der fortæller man, at en tur til det nærmeste posthus på fastlandet og hjem igen kan tage op til 5 timer med de offentlige transportmidler. Er det noget, vi skal byde de ældre borgere? Man kan tale nok så meget om alternative muligheder på internet, og hvad ved jeg, tilbage står der, at med de nye „servicemål“ på bl.a. de små øer, så er

der tale om en serviceforringelse! Det kan der ikke tales uden om!

Og med et overskud i Post Danmark, som i 2006 var på 892 mio. kr., på trods af nuværende servicebetingelser i landdistrikter, så er der vel ikke tale om et akut rationaliseringsbehov på dette område?

Claus Jensen

Post Danmarks fire grunde til at spare på servicen

Som svar på et læserbrev fra Lyø i Fyns Amts Avis om de nye regler for landpostens service, giver Søren Ravn Jensen, vicedirektør i Post Danmark, i samme avis fire grunde til, at landposten ikke længere kan tage imod betalinger:

1. Det er sikkerhedsmæssigt mere forsvarligt for postbuddet ikke at medbringe kontanter.
2. Der er et faldende brug af betalinger til postbuddet, 20% de sidste seneste par år, som betyder at et landpostbud i gennemsnit betjener et halvt girokort pr. uge.
3. „Fluesmækkeren“ eller „slæden“, som man bruger til at tage imod Dankort-betalinger med, bliver taget ud af brug fra årsskiftet.
4. Der er indført skarpere bestemmelser for håndtering af kontanter i forbindelse med sikring mod terror/hvidvaskning af penge.

De fire grunde kræver næsten et svar set fra en småø:

1. Jeg tror endnu man har til gode at se et landpostbud på en af de små øer

blive frarøvet sine værdier. Hvis en fra øen gjorde det, så ville vedkommende omgående blive taget i skole og måske frosset af øen. Hvis nogen udefra gjorde det, så ville det hurtigt rygtes og vedkommende ville blive snuppet på færgen.

2. Jeg tror simpelthen ikke på, at det er tilfældet på de små øer. Og så hænger det ikke sammen med det, jeg har hørt fra en af øerne, nemlig at det lokale postbud vil blive sat en halv time ned om dagen i tid pga. de nye servicemål. På den anden side, hvis man som postbud er 2½ time om at betjene et halvt girokort om ugen, så forstår jeg måske godt, at man vil rationalisere.
3. Altså, der findes jo andre mobile løsninger for Dankort-betaling end fluesmækkeren, det ser vi jo på de fleste af vores færger. Det er et spørgsmål om vilje.
4. At Al Qaeda og mafiaen er skyld i mange tragedier, det er vi også klar over på de små øer. Og selvfølgelig er det godt, at man foretager tiltag, der besværliggør kriminelles økonomiske transaktioner. Men jeg tror, vi er mange, der har svært ved at forestille os, at vores landpost skulle være en nøgleperson i international terrorisme og kriminalitet.

Claus Jensen

Nye regler for adresseløse forsendelser

På Sejerø har man længe levet med den absurde situation, at når vores lille blad, „Ø-posten“, skulle husstands-omdeles af Post Danmark, så skulle beboerforeningen på Sejerø, efter at have modtaget vores pakke med blade til øen, sende bladene videre til postcenteret i Jyllinge. Derefter gik der mere end 3 uger før bladet gik retur igen til den enkelte husstand på øen. Det er den lokale beboerforening blevet så træt af, at bestyrelsen nu træder på cyklen og selv omdeler bladet! Når

det har været sådan på Sejerø, så er det pga. den relativ store befolkning på øen (407 beboere).

Men nu bliver det også nye tider på de andre øer. Fra 2008 skal hvert enkelt blad fra den lokale beboerforening og hver enkelt nummer af Ø-posten frankeres og adresseres, hvis det skal distribueres af Post Danmark. Det er slut med at sende bladene som adresseløse forsendelser.

cj

Ø-runde 2007

På årets repræsentantskabsmøde var 20 øer repræsenteret og en af de faste traditioner er Ø-runden, hvor øernes repræsentanter fortæller om nyt siden sidst

Orø

Orø i Holbæk Fjord var repræsenteret ved Jens Johan Dahlskild og Erik Fuchs. Jens Johan kunne fortælle, at beboerforeningen har fået en ny og meget aktiv bestyrelse. Beboerforeningen har været meget aktiv i arbejdet med at hverve nye medlemmer, og den indsats har betydet, at medlemstallet er blevet fordoblet. Orø Nyt, øens beboerblad er blevet frisket op. Der er blevet nedsat et lokalforum i Holbæk kommune, hvor vi også vil søge indflydelse. Vi har fået tilbudt en gammel tre-længet gård på betingelse af, at den bliver restaureret og indrettet med mindstue med henblik på gøre den til et kulturelt center for såvel fastboende som turister. Orø's største problem er nok det faldende elevtal på skolen. Elevtallet daler drastisk og er nu nede på ca. 40 elever.

Omø

Ole Odsgaard og Svend Erik Hansen repræsenterede den sydsjællandske ø, Omø. Ole mente, at befolkningstallet nok var dalet lidt det seneste år, da antallet af øboere, der er gået bort, har ligget over det gennemsnitlige. Omø's „Perlen“, der ellers er øens restaurant har heller ikke været i drift i år, så en række øboere etablerede en sommerrestaurant drevet på frivillig basis. Den indtjente godt 100.000 kr. i overskud, som nu skal investeres i nye projekter. En genbrugsbutik har givet 25.000 kr. i overskud og fiskerkalenderen, der er blevet solgt til fordel for vores Kwik Spar, har indtjent mere end 100.000 kr. Og så har Omø netop fået en pris som „Årets Landdistrikt i Slagelse Kommune“. Udover æren, så følger der 10.000 med til prisen. Vi har fået ansat en ny sygeplejerske her pr. 1. december. Håber, at det er en, der bliver glad for jobbet.

Den største udfordring lige nu er nok digeproblematikken. Et digelaug vil snart blive etableret, og der er et digeprojekt på tegnebrættet til ca. 6 mio. kr.

Lille Andrea fra Fejø på blot 7 uger, der sidder her med sin mor og far, var med til at sænke aldersgennemsnittet betragteligt på årets repræsentantskabsmøde

Nekselø

Nekselø i Kalundborg kommune var repræsenteret ved Jytte Hegelund og Roar Slots. Roar fortalte, at nok kan Nekselø måske ikke bryste sig af så mange aktiviteter, som så mange andre øer, men vi har masser af natur på vores fredede ø. Vi har fire skolebørn og en pendler på øen. Stormene har gjort indhug på øen, men vores kuperede ø er dog ikke så sårbar overfor højvande. Der er ikke meget aktivt landbrug tilbage på øen, det meste er efterhånden lagt ud i græs. Der er kun ca. 50 får og 30 kreaturer på øen til at „vedligeholde“ naturen. En af øens

store udfordringer er nok at hindre naturen i at gro til i skidt.

Lyø

Mogens Windeleff og Elise Hansen var mødt op fra Lyø, og Elise fortalte om siden sidst på den sydfynske ø. Den årlige sejlerfest på øen var en stor succes, godt 240 gæster. En internationalt anerkendt hestetræner har etableret sig på Lyø, og han afholder jævnligt kurser, hvortil der kommer deltagere fra hele verden. Det er sin sag at skaffe sengepladser til 60 kursister, men der er nye overnatningsmuligheder på vej på Lyø. Vi har fået en fin ny havne-

grill. Vores medicinvagter har været i brug 3 gange i det forløbne år. En ny færge er tiltrængt, og et projekt er på vej, men kommunen mangler pengene. Skolen har 8 elever, og den største udfordring er nok at bevare den. Den var i spil, da kommunen skulle finde besparelser, men foreløbig er den sikret det kommende år.

Hjarnø

Jørgen Overgaard repræsenterede Hjarnø, der ligger i Horsens Fjord. Han kunne fortælle, at selvom man ikke har et ø-udvalg i Hedensted Kommune, så har man en god og direkte kontakt med de lokale politikere. Vi kan blot kontakte dem, når beboerforeningen ønsker et møde. Kommunen har etableret et land-distriktsråd, hvor godt 30 foreninger, deriblandt Hjarnø beboerforening, er repræsenteret. Færgeservicen er uændret, og det varer ikke længe før det er nødvendigt med en ny færge. Huspriserne på Hjarnø er i voldsom stigning. Væksten i Horsens-området har en afsmittende effekt på Hjarnø.

Fur

Fra Limfjordsøen Fur var Holger Lundgaard og Katrine Søgaard mødt op. Katrine fortalte fra øen, der er blevet en del af Skive kommune. I kommunalbestyrelsen er to af de valgte politikere fra Fur, hvoraf den ene oven i købet er borgmester. Oven i det har vi et velfungerende kommunalt ø-udvalg. Der har været varslet prisstigninger på færgen, men det ser heldigvis ud til at være forpurret. Færgen trænger, trods kun 12 år gammel, til en udskiftning. Men færgen sejler jo også nærmest uden ophør, og det slider. Vi har to gode museer, der årligt trækker ca. 50.000 besøgende, og vi har mange aktiviteter og arrangementer at byde på, f.eks. vores årlige muslingefestival, der er et stort tilløbsstykke. Der er mange projekter på vej på Fur, f.eks. etablering af Fur Arena, en multihal, lærlingeboliger, senior-boliger og en udvidet havn.

Skolen på Fur er også en udfordring, idét kommunen har fået øje på den som et muligt spare-objekt. Der er i øjeblikket ca. 80 elever, og befolkningsprognoserne forudsiger at elevtallet vil dale. Skolebestyrelsen kæmper indædt for at bevare den selvstændige skoleledelse.

Egholm

Fra en anden ø i Limfjorden, Egholm, var Henrik Mørch mødt. Vi er 57 beboere, fortalte Henrik, og hvad angår alderssammensætning, der ligner vi det øvrige Danmark. Vi har stadig motorvejsspøgelset hængende over os, som gerne ser Egholm reduceret til en bropille i en ny Limfjordsforbindelse. Men eftersom Skov- og Naturstyrelsen underkendte den seneste VVM-redigering, og Naturklagenævnet den forrige, og at Miljøministeriet allerede i 1996 bekendtgjorde, at en linieføring over Egholm ville være problematisk ifht. øens naturværdier, så er der håb om, at Egholm kan forblive bro-løs, og dermed forblive medlem af Ø-sammenslutningen. Men desværre er der politikere, der stædigt forfølger en bro over Egholm.

Vi er som før en del af Aalborg kommune, og vores forhold til kommunen er uændrede. Vi lægger pres på kommunen for at få en større færge, og vi har set os lune på Hjarnøs færge, hvis de skal ud og have en ny. Vi har i beboerforeningen fået titel af samråd, og det betyder bl.a. at vi kan få et tilskud på ca. 15.000 kr. Nogen af dem er brugt til borde og bænke, som kan bruges af øens turister.

Den store udfordring for os er den evige vedligeholdelse af vores diger, vi bor på en flad ø, som jævnligt er udsat for storme og højvande.

Drejø

Mimi Jespersen og Edith Rasmussen var taget fra den sydfynske ø, Drejø, til repræsentantskabsmøde, Mimi fortalte. Vi har ikke de store problemer med færgen, der er ikke rørt ved hverken fartplan eller tider. Den ny borgmester i Svendborg kommune havde ellers vist sig meget positiv overfor at genindføre en sygeplejerskestilling på Drejø, men kommunen synes nu i fuld gang med at trække det løfte i land. Vi skal derimod alle være mere selvhjulpne, og Region Syddanmark har tilbudt økonomisk og praktisk assistance til at etablere et udvidet akutberedskab baseret på frivillige samarititter.

Vores populære præst, Jette Arp, har fratrådt sin halvtidsstilling på øen. Men hun har via sit aktive og engagerede virke skabt stor opbakning om kirken, som har banet vejen for, at en ny præst er blevet ansat i stillingen. Vi arbejder stadig med idéen om et refugium på

øen, men er nok gået lidt i stå. Vi har fået en ny meget aktiv indehaver af købmand og kro, og det er uvurderligt for øen. Vi har livlig gang i foreningslivet.

Også på Drejø er vedligeholdelsen af diger en af de store udfordringer.

Baagø

Kisser Christensen havde Solvej Hansen med fra den vestfynske ø, Baagø. Kisser fortalte, at Baagø er en af 16 lokale borgergrupper i Assens kommune, som sammen udgør et land-distriktsforum. Kommune har valgt fem områder ud til at få formuleret landsbyplaner, og vi er så heldige at være et af områderne. Så vi har fået konsulentbistand stillet til rådighed for at få formuleret vores visioner for øen. Vores planer om at renovere havnemiljøet er blevet mere ambitiøse, og havnen trænger til en kærlig hånd, den er godt ødelagt af stormene. Vi har, selvom vi kun er få beboere, et aktivt foreningsliv. På trods af, at vores gamle færge har fået nye motorer, så trænger den til en udskiftning. Og vi kunne godt bruge senere afgang fra fastlandet til hverdag, hvor den sidste afgang er kl. 16.45.

Bjørnø

Eva Terkelsen og Ivan Jensen repræsenterede den sydfynske ø, Bjørnø, og Eva fortalte om en aktiv ø med 13 helårs husstande. Vi har afholdt førstehjælpskursus, fået en hjertestarter og ikke mindst en hurtig brandsluknings-ATV. Bjørnø har fået en lille sommerkiosk til stor glæde for især turisterne. Pileflet- og team-buildingkurser går rigtig godt. Og selv er jeg og Ivan ved at etablere en vinproduktion.

Vi er i gang med drøftelser om en udvidelse af havnen. Vi gør selv på skift rent på øens offentlige toilet, og rengøringsstandarden bliver rost af gæsterne. Bjørnø har også i år været med i arrangementet „Øhavets Dag“, hvor vi bød på guidede ture, bålmad og meget andet. Det var meget velbesøgt. Vi har fælles ø-udvalg i kommunen med Lyø og Avernakø. Vi er i gang med at forhandle ny kontrakt for færgen, forventer at kunne komme igennem med en udvidelse af fartplanen, hvad der kan være med til at tiltrække børnefamilier på øen. For netop bosætning er den store udfordring de kom-

Fortsættes på side 12

Fortsat fra side 11

mende år, det skal gøres attraktivt at bosætte sig på øen, bopælspligt alene gør det ikke.

Birkholm

Den mindste ø i Sammenslutningen af Danske Småøer, Birkholm i det sydfynske øhav, var repræsenteret af Johannes og Helga Balslev. Johannes fortalte om den ny postbåd, som sejler så hurtigt, at den halverer sejltiden, og at den også bliver brugt som telebåd i øhavet. Vores bådfører fratræder snart, men der er allerede fundet en afløser. Vi har afholdt førstehjælpskurser med en rigtig god instruktør. Vores brandmænd er blevet „fyret“, idét vi nu alle forventes at være brandmænd. I den forbindelse er der blevet afholdt brandøvelse, hvor vores udstyr viste sig helt udslett, batteriet var dødt, dækkene punkteret og brandslangerne var hullede.

Vi har haft besøg af Kolding Produktionsskole, der har hjulpet med en masse praktiske opgaver på øen. Vores kommunale ø-udvalg fungerer fint. Vi har haft en 3 dages restaurant på øen. Den største udfordring er en uddybning af havnen, der sander til.

Anholt

Fra Kattegatøen Anholt var Kurt og Anja Danielsen mødt op med nyt derfra. Kurt kunne fortælle om en velfungerede integreret skole og børnehave. Og en arbejdsgruppe er i gang med at undersøge mulighederne for at etablere et plejehjem på Anholt. Vi har ikke de store problemer med vores færge, den

sejler fire gange ugentligt i vinterperioden, og hver dag i sommersæsonen. Men prisen for færgens plads i havnen bliver fordoblet, og det vil formentlig komme til at influere på priserne. Det største problem på Anholt er den manglende kystsikring. Højvande og storme æder af kysten, og snart er vejen mellem by og havn skyllet væk af havet.

Agersø

Jytte Bjergvang og Jørn Herkild havde taget turen fra den sydsjællandske ø, Agersø. Jytte fortalte, at i foråret havde man sammen med Omø besøg af lokalpolitikere. Også i Slagelse kommune, som Agersø nu er en del af, er der taget initiativ til et forum for landdistrikterne. Vi har et kommunalt ø-udvalg, hvor vi sidder sammen med Omø. Slagelse kommune har tænkt sig at forvalte bopælspligten mere fleksibelt end den gamle Skælskør kommune. Der er planer om nye sommerhusudstyknings. Der er åbnet en ny butik med gaveartikler og nips. Agersø blev også ramt hårdt af sidste års storme. Vi arbejder i beboerforeningen for en forskønnelse af øen, bl.a. ved gadekæret og havnen. Vi har endnu ikke fået en ny præst til afløsning for den præst, som hidtil har betjent Agersø og Omø. Vores skole fungerer fint, og det er indtrykket, at den fælles skoleledelse med fastlandsskolen også fungerer godt.

Tunø

Knud Madsen og Tove Jensen var taget fra den østjyske ø, Tunø, og

Knud startede med glad at konstatere, at Tunø skole var genåbnet, og takkede i den forbindelse bestyrelse og sekretariat for deres støtte i Tunøs kamp for at bevare skolen. Der går 2 børn på skolen nu, og der kommer yderligere 6 børn til indenfor de næste to år. Det er indtil videre også lykkedes at hindre beskæringer i færgens fartplan, men forhøjede takster er på vej.

Fem vandhuller er blevet oprenset til fordel for den grønbrogede tudse, og et større fårehold er blevet udsat som et led i naturpleje. Vi har planer om etablering af tre multiboliger, primært til ældre borgere. Der var også et ønske om sommerhusudstyknings, men det er blevet stoppet pga. fredningsbestemmelser. Vi søger nu om nogle helårsudstyknings tæt på byen. Bornholmstrafikken overtager sejladsen fra Hou til Samsø, og havnen i Hou, hvor vi også sejler fra, er under ombygning. Bornholmstrafikken betaler – og bestemmer?

Femø

Hanne Norup Carlsen repræsenterede Femø i Smålandshavet og fortalte, at helårssamfundet er under pres, der er flere sommerhuse end helårshuse. Vi er ca. 140 beboere. Vi har ingen skole, og hvis Femø skal tiltrække børnefamilier, så er det afgørende, at nemmere adgang til skolegang etableres. Vores færge har været ramt af mange skader i år, hvilket har ført til usikker drift. Og vi har i lange perioder sejlet efter nødplan. Derfor er vi gået sammen med beboerforeningerne på Askø/Lilleø og Fejø for at arbejde for en ekstra færge, der dels skal kunne fungere som afløser-færge, men også sejle mellem øerne. Femø Havn har fået „blåt flag“ og har i det hele taget mange gæstende sejlere, også fra Tyskland og Sverige. Vi har etableret en naturcampingplads. Og der er forprojekt i gang på øen, der skal afdække mulighederne for at anlægge et ostemejeri, for der er en væsentlig mælkeproduktion på øen. Vi har afholdt et velbesøgt energi-seminar, som har resulteret i, at en arbejdsgruppe fra de tre øer vil arbejde målrettet med at gøre de tre øer grønnere i energimæssig forstand. Der er planer om at bygge flere ældreboliger. Og så har vi fået en ny købmand, en annonce gav hele 23 ansøgninger.

Ny formand for færgerne

Årets generalforsamling i Småøernes Fergeselskaber var Ove Jensens sidste som formand. Efter 12 meget aktive år i spidsen for de små færges, ønskede han nu at få mere tid til andre ting. Søren Adersen, overfartsleder på Venø Færgen, blev valgt til ny formand. Bestyrelsens sammensætning er herefter: Formand, Søren Adersen (Venø-færgen), næstformand, Michael Vestergård (Hals-Egense-færgen), rederrepræsentant og kasserer, John Koppel (Baagø-færgen), Jens Raunsbæk (Sejerø-færgen) og Henry Larsen (Ø-sammenslutningen).

Årsmødet foregik denne gang på Bornholm i dagene 7.-8. november. Det var folkene bag Christiansø-færgerne, der stod for arrangementet. De har lige investeret i en ny katamaran. I den fik vi en hurtig tur ud til Ertholmene, hvor der blev budt på en guidet rundtur. Mange fik også købt en bøtte Christiansø-sild med hjem til julefrokosten.

hl

Sejerø

Lone Nielsen og Ann Pedersen deltog i mødet på Sejerøs vegne. Lone gav indtryk af en ø med fuld damp under kedlerne. Naturbørnehaven har fået det grønne flag som bevis på, at man har gennemført en række opgaver i naturen både ude og hjemme. Vores fritidsfiskere har fået deres egen grund på havnen, hvor de har opført to små huse. Her reparerer de deres garn og hygger sig. Sejerø museum har fået gang i besøgstallet, hvor der udover de stationære udstillinger, har været afholdt særudstillinger. Endelig har vi fået et ø-blad op og stå, Sejerø Bladet, som udkommer 4 gange om året. En aktiv ildsjæl fra Landbo Sjælland har været med til at sætte ekstra fut i en masse sommeraktiviteter på øen, såsom guidede ture, landbrugsbesøg, hestevognskørsel, snapse-ture og markedsdage. Vores præst har indført familiegudstjenester midt på ugen, hvor man efter gudstjenesten spiser sammen i missionshuset, det skulle være rigtig hyggeligt. 12 nye sommerhusudstyknings, så vi har nu ca. 360 sommerhuse på øen. Kalundborg kommune har ikke sat sig ind i, hvad det vil sige at have øer i kommunen, bl.a. har vi skulle bruge lang tid på at forklare dem, at de får 3 mio. kr. i tilskud fordi de er en kommune med øer. Vi har bevaret vores kommunale ø-udvalg, hvor Nekselø også har en plads. Det er et stort problem, at hver gang Sejerø's skoleleder henvender sig til kommunen med et problem, så får de bare den besked, at man kan lukke skolen, hvis der er så mange problemer.

Endelave

Lars Møller og Grete Elmer repræsenterede Endelave i Horsens Fjord, og Grete kunne berette om en godt fungerende skole med et stabilt elevtal på ca. 14 elever. Er lagt under fælles skoleledelse med en fastlandsskole, og samarbejdet er fint. Vi har en ny skoleleder og et godt lærerteam. Vuggestue og børnehave fungerer også godt, og heldigvis for det, for vi er løbet ind i et babyboom. Vi har egen læge, sygeplejerske, og hjemmehjælper og har et godt samarbejde med kommunen om dette. Dog er der tit problemer med at skaffe personale til hjemmeplejen, da vi nærmest ikke har nogen ledighed på øen. Færgedriften er overgået fra amtet til kommunen, der

er ikke sket nogen ændringer i driften som følge af det. Vi har en aftale med kommunen om, at der ikke foretages nogle ændringer før disse har været i høring i beboerforeningen. Vores kommende ny lystbådehavn var oprindelig budgetteret til 8 mio. kr. samt 1 mio. kr. til velfærdsbygning. Prisen er siden steget og er nu oppe på 10 mio. kr. plus 3 mio. kr. til velfærdsbygning. A.P. Møller-fonden, EU og Ø-støtte har givet tilsammen 4 mio. kr., kommunen finansierer i første omgang de resterende 7 mio. kr. Havnen forventes indviet i juni 2008.

Campingpladsen er sat til salg, og den er ikke i drift, og gæstgiveriet er sat til salg eller bortforpagtning. Og så glæder man sig til at huse Ø-sammenslutningens generalforsamling d. 24.-25. maj, 2008.

Fejø

Ivar Dencker, Henriette Spandet Jensen og lille Andrea på 7 uger var taget til møde fra Smålandshavets Fejø. Henriette fortalte, at man på Fejø er dalet i antal beboere, og er nede på 565 beboere. Det er en stadig kamp at kæmpe for bopælspligten, og der er også en stigning af sommererhverv, hvor folk udefra tjener penge på øen i den søde sommertid, men ikke er bosiddende. Færgen er et problem, vi har mange gange måttet sejle efter nødplan, og det er nødvendigt med en ekstra færgе til afløsning på de tre færgeruter. De kommunale ø-udvalg er blevet nedlagt i den ny Lolland kommune. Fejø skole tilbyder undervisning fra 0.-4. klasse, og er nu blevet en distriktsskole uden egen skoleledelse, og snart forsvinder også vores egen skolebestyrelse. Men der er også sket positive ting, der er dannet ny foreninger som Musikværket og en rideklub. Landbolyst er genåbnet. Og der er åbnet en ny turistinformation ved Fejø Mølle. Og vi er stadig aktive i 3Ø-samarbejdet.

Strynø

Anitta Reher og Marianne Dam Larsen repræsenterede den sydfynske ø, Strynø. Anitta fortalte om de mange børn der er på øen. 18 i den integrerede vuggestue og børnehave, og 7 nye elever i børnehaveklassen, så det samlede elevtal er 14. Og som noget nyt er der blevet lavet fritidshjem for skolebørnene. Vores skole bliver også brugt som øens forsamlingshus, men

nu har kommunen fundet ud af, at det er „ulovligt“ at udlåne skolen til private arrangementer, så for fremtiden vil det kun være øens foreninger, der kan gøre brug af skolen.

Beboerforeningen har foreslået kommunen at udvide bopælspligten til også at gælde uden for byen. Det er blevet afvist med den begrundelse, at den er for svær at håndhæve. Det er noget vrøvl, det er ikke sværere end inde i byen. Der skal forhandles ny færgekontrakt for det ny år. Og Smakkecenteret indviet sin nye flotte bygning i foråret.

Havneprojektet, der ellers fik knap 6 mio. kr. af AP Møllerfonden, har vist sig at blive meget dyrere. Da opgaven blev sendt i udbud lød tilbuddene på godt 16 mio. kr. Så der skal findes flere penge.

Venø

Linda Ulfkjær fra Limfjordsøen Venø fortalte, at man år 2010 får to nye færger, hvoraf den ene skal sejle som afløserfærgе. Og Venø-færgens overfartsleder er netop blevet ny formand for Småøernes Fergeselskaber. Børnehuset er blevet lukket, og der er nu kun en dagplejemor på øen til at tage sig af børnene fra 0 til 3 år. Det vil sige, at de ældre børn skal tage til fastlandet for at gå i børnehave. Det er der udbredt utilfredshed med. Det er svært at skaffe folk til foreningernes bestyrelser, det har vi også måttet sande i beboerforeningen, hvor vi måtte ud i en ekstraordinær generalforsamling for at få samlet en fuldtallig bestyrelse.

Vi har det problem, at vores havn jævnligt sander til og er svær at lægge til ved. Det har naturligvis negativ betydning for antallet af gæstende sejlere, og det er da også en af grunden til, at vores havnekiosk har det så svært. Den har levet en omskiftelig tilværelse, og har svært ved at få økonomien til at hænge sammen.

Dette referat er skrevet på grundlag af stikord, den endelige formulering af ovenstående er undertegnede

Claus Jensen

•

Generalforsamling i Småøernes Fødevarer-netværk

Småøernes Fødevarer-netværk afholder sin årlige generalforsamling d. 29. februar på Fejø. I tilknytning til generalforsamlingen er der også planlagt et seminar om oplevelsesturisme. Man kan holde sig orienteret på den genopfriskede hjemmeside www.oespecialiteter.dk

cj

Godkendelse af Aktionsgruppens strategi

Siden godkendelsen af vores udviklingsstrategi blandt medlemmerne, så har den været i høring blandt regioner og kommuner. Også her er den blevet godkendt. Endelig har vi netop modtaget en formel godkendelse fra Direktoratet for FødevarerErhverv, så nu vil vi snart kunne melde en ansøgningsfrist ud. Det skal siges, at Fiskeriudviklingsprogrammet, og fordelingen af midler i det program, ikke er på plads endnu og formodentlig først vil være det hen på foråret. Så godkendelsen af vores udviklingsstrategi gælder foreløbig kun Aktionsgruppens arbejde indenfor Landdistriktsprogrammet.

Men inden vi offentliggør en ansøgningsfrist til at søge projektmidler, så vil vi gerne se en vedtaget bekendtgørelse. Direktoratet forventer den på plads og underskrevet i januar.

Aktionsgruppen har i dag 137 medlemmer fordelt på 20 øer. Man kan, ganske gratis, tegne medlemskab ved at maile til info@aktionsgruppe.dk eller ringe 62 51 39 93. Eneste betingelse er, at man bor på en af de 27 småøer og er over 15 år. Det skal understreges, at det ikke forudsættes at man er medlem af aktionsgruppen for at søge disse projektmidler.

Claus Jensen

Region Syddanmark støtter kultur i landdistrikterne

Region Syddanmark har for nylig åbnet en kulturpulje, som støtter nyskabende og eksperimenterende kulturprojekter. Regionen ønsker bl.a., at projekterne skal bidrage til den kulturelle udvikling i landdistrikterne og sætte fokus på mødet mellem forskellige kulturer. Projekterne skal have faglig kvalitet, gennemslagskraft og bred interesse i regionen, så de altså ikke kun har et lokalt formål. Foreninger, organisationer, institutioner, virksomheder, kommuner og enkeltpersoner kan søge støtte fra puljen, og Årø, Barsø, Mandø og alle de ni fynske småøer hører hjemme i Region Syddanmark.

Ansøgningsfristerne i 2008 er 1. februar, 1. maj og 1. oktober.

Man kan få flere oplysninger om kulturpuljen hos afdelingen for Regional Udvikling i Region Syddanmark. De har tlf. 76 63 20 09 eller 76 63 19 08. Ansøgningsskema og andre oplysninger finder man her: www.regionsyddanmark.dk/wm221036

Morten Priesholm

„Årets Landdistrikts- indsats 2007“ på Omø

I Slagelse Kommune har man indstiftet en ny pris „Årets Landdistriktsindsats 2007“, og den har i år kunne søges af landdistrikter i kommunen, der lokalt har haft vilje og evne til at støtte og forbedre vilkårene i landdistrikterne, og at den indsats kan inspirere og fremstå som et godt eksempel på lokalt engagement for andre landdistrikter i kommunen. På Omø kan man lade champagnepropperne springe, for øen er blevet valgt som det lokalsamfund, der skal hædres for årets landdistriktsindsats. Kåringen er begrundet dels i det lokale sammenhold og engagement gennem årene, men også i aktuelle projekter, såsom øens fiskerkalender til fordel for dagligvarebutikken og sommerens spisested, „Loen“, der til glæde for turisterne blev drevet af frivillige kræfter.

Prisen blev overrakt d. 4. december og med til den følger 10.000 gode danske kroner og et træ. Tillykke til Omø!

cj

Erhvervsudvikling på de lollandske øer

Der er et innovativt drive på de små øer, men husk at tænke bosætning ind i de nye erhverv

På de danske småøer bor der ca. 5.100 mennesker. Der er Sammenslutningen af Danske Småøer, der er en Småøernes Aktionsgruppe, der er et fødevarenetværk, et turismenetværk og nu også et erhvervsnetværk. De 8 øer omkring region Sjælland er i færd om at gå sammen om et større regionalt udviklingsprojekt. Her på vore 3 øer, Fejø, Femø og Askø/Lilleø, er vi ved at udforme vores egen udviklingsplan og et tilsvarende arbejde er i gang på andre småøer.

Jeg mener, at man kan tillade sig at sige, at dette vidner om et særligt innovativt drive hos de mennesker, der bosætter sig på øerne. Hvis jeg

skal sammenligne med den tidligere Ravnsborg Kommune, der havde ca. 5.000 indbyggere, så er aktivitetsniveauet på øerne helt usammenligneligt.

Det er afgørende, mener jeg, at udvikling af erhverv på vore 3 øer også har som mål at bidrage til udvikling af et levende helårssamfund. At vi må skabe og opfinde modeller for virksomheder, der ser blomstrende helårssamfund som en del af deres egen målsætning. Virksomhederne skal have en vilje til at kanalisere virksomhedens overskud ind i reinvesteringer i arbejdspladser og indtægtsmuligheder på øerne. Samtidig må virksomhederne være attraktive i forhold til at kunne konkurrere om den tilgængelige arbejdskraft.

Der findes masser af skræmme-eksempler på, hvordan udviklingsmidler i bedste fald ikke har skadet et lokalsamfund – det jeg vil sige er, at vi ikke kan være sikre på, at tilførsel af eksterne penge i sig selv garanterer en udvikling frem mod vores mål, nemlig det blomstrende helårssamfund.

Anne Moloney, Fejø

Læs mere om det lollandske ø-samarbejde på www.smaalandsbloggen.dk

*

Orø Beboerforening nægtet klageret

På årets repræsentantskabsmøde fortalte Orø's repræsentant, Jens Johan Dahlskild, at Orø's hørings-svar i forbindelse med en sag, der var indbragt for Naturklagenævnet, der ville nævnet ikke anerkende Orø Beboerforening som en høringsberettiget part. Så Jens Johan opfordrede alle ved mødet til at gå hjem og læse beboerforeningernes vedtægter grundigt igennem for det tilfælde, at der skulle være noget i dem, der skulle forhindre, at beboerforeningen kan anerkendes som en legitim partner. Hvis man vil høre om Orø's oplevelser med dette, så er man velkommen til at kontakte Jens Johan, han har telefon 59 47 47 05.

cj

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten 6 gange om året på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året.

Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaoer.dk hvis det har interesse!

KALENDER 2008

4. januar:	Bestyrelsesmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer på Fur
10. januar:	Møde i Folketingets Ø-kontaktudvalg
15. januar:	Orienteringsmøde om Småøernes Aktionsgruppe på Omø
18.-20. januar:	Seminar for øernes bestyrelsesmedlemmer
29. februar:	Generalforsamling i Småøernes Fødevarenetværk på Fejø
1. marts:	Ansøgningsfrist til Skov- og Naturstyrelsens §4-midler (ø-støtte)
23. maj:	Bestyrelsesmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer på Endelave
24. maj:	Generalforsamling i Sammenslutningen af Danske Småøer på Endelave

Ø-blade fra andre lande

Den svenske skærgårdsforening, SRF, der også er partner i det europæiske ø-samarbejde, har lanceret et nyt ø-blad „Vi skærgårdsbor“. Og SRF, der er 32.000 svenske øboeres interesseorganisation, har i efteråret kunnet fejre sit 25 års jubilæum. Hvis man er nysgerrig, så kan bladet downloades på www.skargardsborna.org. Også den irske ø-forening, Comhdháil Oileáin Na hÉireann, udgiver et flot blad, som kan læses både på gællisk og engelsk. Det kan findes på denne hjemmeside www.oileain.ie

cj

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.
Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.
Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.
Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse

Henry Larsen, Sejerø, ansv.h.
Dorthe Winther, Omø
Mimi Jespersen, Drejø
Jørgen Overgaard, Hjørnø
Holger Lundgaard, Fur
Birgitte Svendsen, Hjortø
Randi Klingenberg, Avernakø
Mogens Windeleff, Lyø
Redaktør: Claus Jensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Claus Jensen, Folketingets web

59 59 01 67
58 19 91 80
62 80 08 82
75 68 34 73
97 59 32 19
62 21 16 61
62 61 80 68
29 45 39 45

Ø-Posten udgives med tilskud fra Skov-og Naturstyrelsen og EU's Strukturfonde.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.
Tryk: Lito Tryk Svendborg
Oplag: 3000
Redaktionen afsluttet 10. december, 2007
Abonnement: 100 kr. pr. kalenderår.
Ø-Posten:
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996
E-mail: sekretariatet@danke-smaaøer.dk
Internet: www.danske-smaaøer.dk